

WYŻSZA SZKOŁA GOSPODARKI

WYTYCZNE Z ZAKRESU DOSTĘPNOŚCI SYSTEMÓW INFORMATYCZNYCH I TECHNOLOGII WSPIERAJĄCYCH DLA OSÓB Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Wytyczne powstały w ramach projektu pn. „Kompleksowy program wsparcia osób z niepełnosprawnościami w Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy” (nr POWR.03.05.00-00-A079/19), dofinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój na lata 2014-2020

Akty prawne, w oparciu o które utworzono niniejsze wytyczne:

Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych, przyjęta 13 grudnia 2006 r.

Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego traktowania, Dz.U. 2020 poz. 2156

Obwieszczenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 25 marca 2021 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu rozporządzenia Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie orzekania o niepełnosprawności i stopniu niepełnosprawności, Dz.U. 2021 poz. 857

Uchwała Kolegium Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy z dnia: 25 kwietnia 2017 r., w sprawie studiowania osób niepełnosprawnych

Uchwała Kolegium Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy z dnia: 25 kwietnia 2017 r., w sprawie wyrównywania szans dostępu do edukacji

Uchwała nr 27 Rady Ministrów z dnia 16 lutego 2021 r. w sprawie przyjęcia dokumentu Strategia na rzecz Osób z Niepełnosprawnościami 2021-2030, M.P. 2021 poz. 218

Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 1 sierpnia 1997 r. - Karta Praw Osób Niepełnosprawnych, M.P. 1997 nr 50 poz. 475 z późn. zm.

Uchwała Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 7 grudnia 2012 r. w sprawie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu osób niepełnosprawnych, M.P. 2012 poz. 991 z późn. zm.

Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Dz.U. 2004 nr 64 poz. 593 z późn. zm.

Ustawa z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, Dz.U. 2019 poz. 1696 z późn. zm.

Ustawa o języku migowym i innych środkach komunikowania się, Dz.U.2017.0.1824 z późn. zm.

Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, Dz. U. 2018 poz. 1668 z późn. zm.

Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, Dz.U. z 1997 r. nr 123, poz. 776 z późn. zm.

I. ANALIZA SYTUACJI PROBLEMOWEJ

Brak jest dokładnych danych, dotyczących liczby osób z niepełnosprawnościami, zamieszkujących województwo kujawsko-pomorskie oraz samą Bydgoszcz. Jednakże, opierając się na informacjach, przedstawionych w 2020 r. przez Wojewódzki Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Bydgoszczy, wskazać można wartości szacunkowe. Według nich, liczba osób posiadających prawomocne orzeczenie lub wyrok sądu, udowadniające niepełnosprawność, wyniosła wówczas 165 216 osób (ok. 8% wszystkich mieszkańców województwa).

Jednocześnie, liczby te sięgały w Bydgoszczy 28 859 osób (ok. 8,4% mieszkańców Bydgoszczy), a na terenie powiatu bydgoskiego ziemskiego 7 331 osób (ok. 6,5% mieszkańców powiatu). Warto przy tym nadmienić, że według zapisów niektórych dokumentów strategicznych (m.in. Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia Bydgoska Lokalna Grupa Działania „Dwie Rzeki”), liczba osób z niepełnosprawnościami, mieszkających w Bydgoszczy realnie sięgać może nawet 50 tysięcy. Część z nich nie zgłasza bowiem swojej niepełnosprawności, lub też nie przedłuża terminu obowiązywania dokumentów, poświadczających niepełnosprawność.

W latach akademickich: 2019/2020, 2020-2021 oraz 2021-2022 na wszystkich wydziałach Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy, a także wszystkich kierunkach i rodzajach kształcenia, odnotowano średniorocznie występowanie 100 studentów posiadających aktualne orzeczenie o niepełnosprawności (ok. 1% wszystkich studentów kształcących się na Uczelni). Szacowana liczba studentów, realnie posiadających stopień niepełnosprawności, jest według obserwacji Biura ds. Osób Niepełnosprawnych oraz Pełnomocnika Rektora i Kanclerza ds. Osób z Niepełnosprawnościami co najmniej dwa razy wyższa (średniorocznie ok. 200-300 osób).

Bazując na obserwacjach własnych oraz danych Biura ds. Osób Niepełnosprawnych Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy, a także w oparciu o zapisy Lokalnej Strategii Rozwoju Stowarzyszenia Bydgoska Lokalna Grupa Działania „Dwie Rzeki”, wyszczególnić można najważniejsze problemy, dotyczące osoby z niepełnosprawnościami, kształcące się w strukturach Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy. Są to przede wszystkim:

1. Poczucie bezradności i apatia społeczna, determinujące wycofanie społeczne, niechęć do podejmowania aktywności, uczestnictwa w działaniach integracyjnych.
2. Brak wiary we własne umiejętności, a także brak otwartości, nieśmiałość i nieufność względem osób trzecich i instytucji.
3. Brak wiedzy z zakresu dostępu do działań, ukierunkowanych na aktywizację społeczną oraz integrację z innymi osobami z niepełnosprawnościami oraz pozostałymi członkami społeczności akademickiej.
4. Strach przed zetknięciem się z barierami natury architektonicznej i organizacyjnej, mogących potencjalnie wystąpić w trakcie uczestnictwa w działaniach aktywizacyjnych i integracyjnych.
5. Niepewna sytuacja finansowa, uniemożliwiająca udział w komercyjnych działaniach o charakterze aktywizacyjnym i integracyjnym.
6. Brak wiedzy, dotyczącej możliwości wsparcia osób z niepełnosprawnościami, wśród pozostałych członków społeczności akademickiej (w tym studentów oraz kadry dydaktycznej i administracyjnej).
7. Konieczność zmagania się ze stereotypami społecznymi i niezrozumieniem ze strony osób trzecich, co przekłada się na pogłębienie wspomnianej wcześniej bezradności, apatii i wycofania społecznego.

W pokonaniu tych problemów, pomocne mogą okazać się różnego rodzaju systemy informatyczne i technologie wspierające. W tym kontekście, wśród studentów Wyższej Szkoły Gospodarki w Bydgoszczy, zaznacza się występowanie następujących niedostatków:

1. Niewystarczająca liczba systemów i technologii wspierających, stosowanych na Uczelni, w celu wsparcia studentów z niepełnosprawnościami.
2. Brak dostosowania istniejących na Uczelni systemów i technologii wspierających, do potrzeb osób z niepełnosprawnościami.
3. Ograniczony dostęp do informacji dot. oferty Uczelni, obejmującej korzystanie z systemów i technologii wspierających osoby z niepełnosprawnościami.
4. Niedostateczny poziom wiedzy wśród pracowników i studentów Uczelni, dotyczący korzystania z systemów i technologii wspierających osoby z niepełnosprawnościami oraz dostępu do nich.

II. KIERUNKI DZIAŁAŃ MAJĄCYCH NA CELU ZNIWELOWANIE WYSTĘPUJĄCYCH BARIER

1. Skuteczne wprowadzenie do użytku technologii, systemów i narzędzi, zakupionych przez Uczelnię w ramach projektu pn. „Kompleksowy program wsparcia osób z niepełnosprawnościami w Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy”.
2. Zwiększenie świadomości dot. korzyści, wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii przez osoby z niepełnosprawnościami, wśród kadry dydaktycznej i administracyjnej Uczelni, a także studentów.
3. Zapewnienie dostępu do informacji, dotyczącej możliwości korzystania z nowoczesnych technologii przez osoby z niepełnosprawnościami, wśród kadry dydaktycznej i administracyjnej Uczelni, a także studentów.
4. Zapewnienie pomocy ze strony osób posiadających wiedzę i umiejętności, z zakresu nowoczesnych technologii oraz korzystania z nich przez osoby z niepełnosprawnościami.
5. Włącznie w proces obsługi nowoczesnych technologii oczenia osób z niepełnosprawnościami.
6. Ścisła współpraca Uczelni z instytucjami wyspecjalizowanymi w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami, w szczególności w kontekście obsługi nowoczesnych technologii.
7. Promocja idei poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnościami, poprzez korzystanie z nowoczesnych technologii, poza strukturami Uczelni.

III. STAN DOCELOWY, KTÓRY MA ZOSTAĆ OSIĄGNIĘTY DZIĘKI WDRAŻANYM PROCEDUROM

1. Szybkie i efektywne wprowadzenie do stałego użytku technologii, systemów i narzędzi, zakupionych przez Uczelnię w ramach projektu pn. „Kompleksowy program wsparcia osób z niepełnosprawnościami w Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy”. Działanie ukierunkowane na takie wprowadzenie technologii, aby były one w pełni dostępne (w dowolnym momencie) dla osób z niepełnosprawnościami, a także ich otoczenia.
2. Wysoki poziom świadomości i zrozumienia, dot. korzyści, wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii przez osoby z niepełnosprawnościami, wśród kadry dydaktycznej i administracyjnej Uczelni, a także studentów.

3. Swobodny dostęp do informacji, dotyczącej możliwości korzystania z nowoczesnych technologii przez osoby z niepełnosprawnościami, wśród kadry dydaktycznej i administracyjnej Uczelni, a także studentów.
4. Swobodny, a także dostosowany do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnościami, dostęp do pomocy ze strony osób posiadających wiedzę i umiejętności, z zakresu nowoczesnych technologii oraz korzystania z nich przez osoby z niepełnosprawnościami.
5. Pełny i systematyczny udział osób, stanowiących otoczenie osób z niepełnosprawnościami, w procesie obsługi nowoczesnych technologii, funkcjonujących na Uczelni.
6. Utrzymywanie stałej współpracy Uczelni z instytucjami wyspecjalizowanymi w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami, w szczególności w kontekście obsługi nowoczesnych technologii.
7. Zauważalne poprawienie jakości życia osób z niepełnosprawnościami, poprzez korzystanie z nowoczesnych technologii.

IV. WYTYCZNE

Niniejsze wytyczne, wynikają bezpośrednio ze wskazanych w punkcie II niniejszego dokumentu kierunków działań, a ich efektem ma być stan docelowy, opisany w punkcie III niniejszego dokumentu, w szczególności strategiczny stan docelowy, tj.: zauważalne poprawienie jakości życia osób z niepełnosprawnościami, poprzez korzystanie z nowoczesnych technologii.

Wdrażając wytyczne, uwzględniać należy także zapisy, zawarte we wszelkich dokumentach normatywnych, obowiązujących w Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy, w szczególności zaś tych, w bezpośredni sposób odnoszących się do sytuacji osób z niepełnosprawnościami. Należy pamiętać, o konieczności konsultowania wszelkich zapisów odnoszących się do osób z niepełnosprawnościami w dokumentach normatywnych, strategiach oraz treściach marketingowych i promocyjnych przez Pełnomocnika Rektora i Kanclerza ds. Osób z Niepełnosprawnościami.

Działania wskazane w wytycznych, należy stosować równolegle lub w połączeniu z działaniami, prowadzonymi przez Akademickie Biuro Karier, Zrzeszenie Studentów Niepełnosprawnych, Biuro ds. Osób Niepełnosprawnych oraz Pełnomocnika Rektora i Kanclerza ds. Osób z Niepełnosprawnościami. W szczególności, pamiętać należy

o integrowaniu tych działań z założeniami programu „Niepełnosprawni – Pełnosprawni na studiach”, oraz działalnością uczelnianej wypożyczalni sprzętu, pracą doradców ds. studentów z niepełnosprawnościami oraz asystentów, a także funkcjonowaniem poszczególnych sekcji sportu osób z niepełnosprawnościami.

Wytyczne:

I. Kierunek działań:

Skuteczne wprowadzenie do użytku technologii, systemów i narzędzi, zakupionych przez Uczelnię w ramach projektu pn. „Kompleksowy program wsparcia osób z niepełnosprawnościami w Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy”.

Realizacja m.in. poprzez:

- 1) Zakup jakościowego, spełniającego wszystkie najważniejsze potrzeby osób z niepełnosprawnościami, rozwiązań technologicznych, w tym minimum:
 - a) pętli indukcyjnej,
 - b) ekranów z technologią Beacon oraz oprogramowania umożliwiającego wykorzystanie technologii Beacon,
 - c) oprogramowania do obsługi dziekanatu,
 - d) oprogramowania typu Braille Translator,
 - e) zszywacza do publikacji brajlowskich,
 - f) monitora brajlowskiego,
 - g) przenośnego urządzenia lektorskiego,
 - h) urządzenia rozpoznającego kolory,
 - i) urządzenia do głosowego etykietowania,
 - j) zestawu etykiet.
- 2) Przeszkolenie kadry akademickiej i administracyjnej z wykorzystania zakupionych rozwiązań technologicznych.
- 3) Przeszkolenie studentów z niepełnosprawnościami, a także ich otoczenia, z wykorzystania zakupionych rozwiązań technologicznych.

- 4) Korzystanie z pomocy wyspecjalizowanych organizacji i ekspertów, w procesie wdrażania i wykorzystania zakupionych rozwiązań technologicznych.
- 5) W razie potrzeby korzystanie z gwarancji i cyklicznego serwisowania zakupionych rozwiązań technologicznych.

II. Kierunek działań:

Zwiększenie świadomości dot. korzyści, wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii przez osoby z niepełnosprawnościami, wśród kadry dydaktycznej i administracyjnej Uczelni, a także studentów.

Realizacja m.in. poprzez:

- 1) Przeprowadzenie minimum 1 szkolenia w roku akademickim 2022/2023 i 2023/2024, z zakresu korzyści, wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii przez osoby z niepełnosprawnościami. Szkoleniem objęte zostaną rozdzielnie następujące grupy:
 - a) osoby z niepełnosprawnościami oraz ich otoczenie,
 - b) kadra dydaktyczna i administracyjna,
 - c) pozostali studenci kształcący się na Uczelni.
- 2) Utworzenie ogólnodostępnej broszury (również w języku Braile'a), przedstawiającej korzyści, wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii przez osoby z niepełnosprawnościami.
- 3) Zamieszczenie informacji dot. korzyści, wynikających z korzystania z nowoczesnych technologii przez osoby z niepełnosprawnościami na głównej stronie internetowej Uczelni, a także w jej mediach społecznościowych.

III. Kierunek działań:

Zapewnienie dostępu do informacji, dotyczącej możliwości korzystania z nowoczesnych technologii przez osoby z niepełnosprawnościami, wśród kadry dydaktycznej i administracyjnej Uczelni, a także studentów.

Realizacja m.in. poprzez:

- 1) Przeprowadzenie minimum 1 szkolenia w roku akademickim 2022/2023 i 2023/2024, ukazującego możliwości korzystania z nowoczesnych technologii na Uczelni przez

osoby z niepełnosprawnościami. Szkoleniem objęte zostaną rozdzielnie następujące grupy:

- a) osoby z niepełnosprawnościami oraz ich otoczenie,
 - b) kadra dydaktyczna i administracyjna,
 - c) pozostali studenci kształcący się na Uczelni.
- 2) Utworzenie ogólnodostępnej broszury (również w języku braillea), ukazującego możliwości korzystania z nowoczesnych technologii na Uczelni przez osoby z niepełnosprawnościami.
 - 4) Zamieszczenie informacji dot. możliwości korzystania z nowoczesnych technologii na Uczelni przez osoby z niepełnosprawnościami, na głównej stronie internetowej Uczelni, a także w jej mediach społecznościowych.
 - 5) Oznaczenie miejsc, w których korzystać można z nowoczesnych technologii, w tym poprzez wykorzystanie alfabetu Braille'a oraz komunikatów głosowych.

IV. Kierunek działań:

Zapewnienie pomocy ze strony osób posiadających wiedzę i umiejętności, z zakresu nowoczesnych technologii oraz korzystania z nich przez osoby z niepełnosprawnościami.

Realizacja m.in. poprzez:

- 1) Utworzenie dyżurów specjalistów z zakresu obsługi nowoczesnych technologii, w trakcie których wspierali będą oni osoby z niepełnosprawnościami, na początkowym etapie korzystania z nowoczesnych technologii.
- 2) Korzystanie z pomocy wyspecjalizowanych organizacji i ekspertów, w procesie wdrażania i wykorzystania zakupionych rozwiązań technologicznych.
- 3) W razie potrzeby korzystanie z gwarancji i cyklicznego serwisowania zakupionych rozwiązań technologicznych.

V. Kierunek działań:

Włącznie w proces obsługi nowoczesnych technologii otoczenia osób z niepełnosprawnościami.

Realizacja m.in. poprzez:

- 1) Zachęcanie otoczenia osób z niepełnosprawnościami do udziału we wszelkiego rodzaju szkoleniach informacyjnych, a także do wspólnego (razem z osobami z niepełnosprawnościami) korzystania z nowoczesnych technologii.

VI. Kierunek działań:

Ścisła współpraca Uczelni z instytucjami wyspecjalizowanymi w zakresie wsparcia osób z niepełnosprawnościami, w szczególności w kontekście obsługi nowoczesnych technologii.

Realizacja m.in. poprzez:

- 1) Stały kontakt z instytucjami, wdrażającymi tożsame rozwiązania technologiczne, i korzystanie z ich know-how.
- 2) Korzystanie z pomocy wyspecjalizowanych organizacji i ekspertów, w procesie wdrażania i wykorzystania zakupionych rozwiązań technologicznych.
- 3) W razie potrzeby korzystanie z gwarancji i cyklicznego serwisowania zakupionych rozwiązań technologicznych.

VII. Kierunek działań:

Promocja idei poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnościami, poprzez korzystanie z nowoczesnych technologii, poza strukturami Uczelni.

Realizacja m.in. poprzez:

- 1) Prezentowanie rozwiązań technologicznych wprowadzonych w ramach projektu „Kompleksowy program wsparcia osób z niepełnosprawnościami w Wyższej Szkole Gospodarki w Bydgoszczy” na różnego rodzaju targach branżowych.
- 2) Promowanie idei poprawy jakości życia osób z niepełnosprawnościami poprzez korzystanie z nowoczesnych technologii, przy wykorzystaniu strony internetowej Uczelni oraz mediów społecznościowych.
- 3) Prowadzenie cyklicznego badania ankietowego, mierzącego poziom satysfakcji, wynikający z korzystania z nowoczesnych technologii przez osoby z niepełnosprawnościami, a następnie (w oparciu o wyniki badania), ewentualne doposażenie Uczelni.